

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/89/2006

POLACY O KOALICJI RZĄDOWEJ PiS - SAMOOBRONA - LPR

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2006

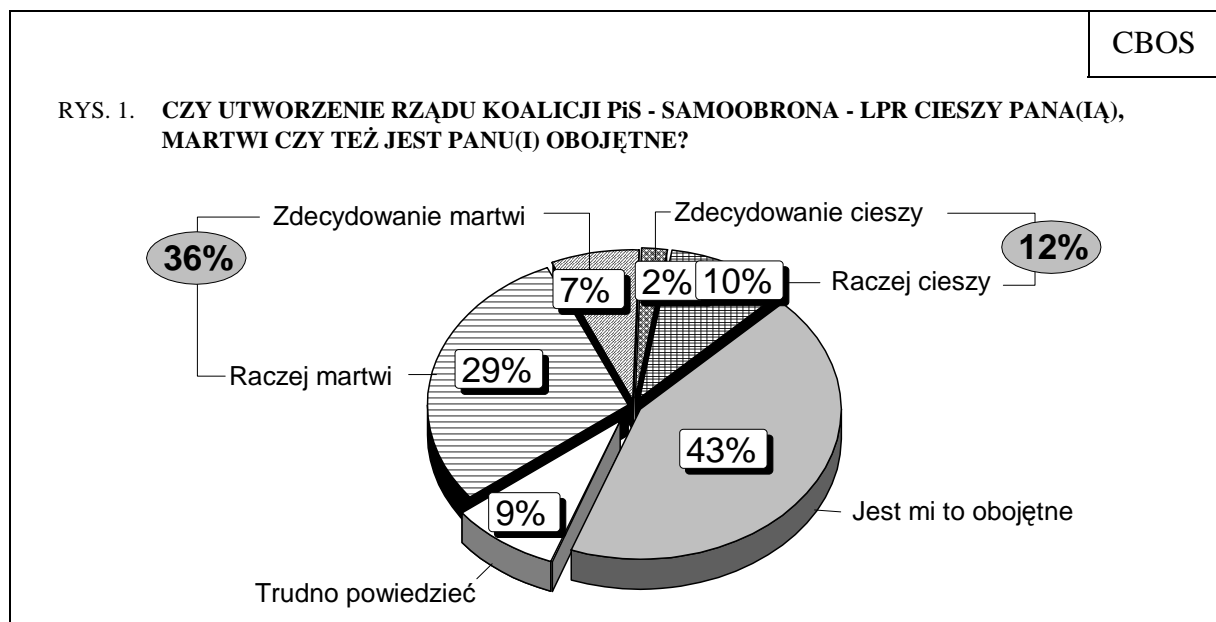
PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Utworzenie koalicji rządowej PiS - Samoobrona - LPR raczej nie miało dobrej prasy. Ton komentarzy w mediach był co najmniej sceptyczny, jeśli nie wprost krytyczny. Głosy krytyki dotyczyły przede wszystkim obecności w rządzie i stanowiska wicepremiera dla Andrzeja Leppera, polityka o niejasnej przeszłości i powiązaniach, karanego sądownie (wyrok w jego sprawie został podtrzymany przez sąd apelacyjny już po mianowaniu go na to stanowisko). Falę krytyki, a nawet manifestacje młodzieży na ulicach kilku miast wywołała także nominacja Romana Giertycha na ministra edukacji. Polityk ten znany był wcześniej z działalności w Młodzieży Wszechpolskiej - organizacji wyrażającej skrajnie prawicowe poglądy. A jak utworzenie większościowej koalicji PiS - Samoobrona - LPR przyjęli Polacy?

Na podstawie deklaracji ankietowanych¹ można stwierdzić, że Polacy trzy razy częściej się martwią (36%) niż cieszą (12%) z powołania koalicji rządowej. Jednak reakcją deklarowaną przez ankietowanych najczęściej jest obojętność (43%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (192) zrealizowano w dniach 12-15 maja 2006 roku na liczącej 991 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zadowolenie z utworzenia tej koalicji częściej deklarują osoby starsze - powyżej 55 roku życia, mniej wykształcone (z wykształceniem podstawowym - 18%), o prawicowych poglądach politycznych (21%). W grupach zawodowych relatywnie najbardziej przychylnie powołanie koalicji większościowej przyjęli rolnicy (25%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (22%). Natomiast niezadowoleni z nowej koalicji rządowej są przede wszystkim badani z wykształceniem wyższym (64%) lub średnim (46%), a także mieszkańcy dużych miast (zob. tabele aneksowe). W grupach zawodowych najbardziej zaniepokojeni kształtem obecnej koalicji są przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (72%), osoby pracujące na własny rachunek (56%) oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (50%). Koalicja rządowa PiS-u z Samoobroną i LPR martwi także respondentów deklarujących lewicowe poglądy polityczne (53%), częściej niż przeciętnie przysparza zmartwień również osobom o orientacji centrowej (45%).

Wśród zwolenników poszczególnych ugrupowań politycznych z nowego politycznego rozdania w największym stopniu cieszą się wyborcy Samoobrony (44%), a także - nieco mniej zdecydowanie - sympatycy PiS (36%). Jednak wśród tych ostatnich spora grupa (22%) martwi się, że popierane przez nich ugrupowanie weszło w koalicję z Samoobroną i LPR. Wśród wyborców LPR ponad połowa twierdzi, że nowa koalicja jest im obojętna. Sympatycy ugrupowań lewicowych przyjęli nowy układ rządowy przede wszystkim z obawą (65%), jednak najbardziej zmartwieni są wyborcy PO (71%).

Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Czy utworzenie rządu koalicji PiS - Samoobrona - LPR cieszy Pana(ia), martwi czy też jest Panu(i) obojętne?			
	Cieszy	Jest obojętne	Martwi	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Samoobrona	44	36	6	14
PiS	36	32	22	10
LPR*	23	58	8	11
PSL*	19	49	12	21
SLD+SdPi+UP	2	30	65	4
PO	2	25	71	3
Niezdecydowani	9	45	18	28
Nie głosujący	7	52	31	10

* Deklaracje zwolenników tych partii należy interpretować z ostrożnością ze względu na ich niskie odsetki w badanej próbie

Dla osób cieszących się z utworzenia koalicji PiS - Samoobrona - LPR głównym powodem do zadowolenia jest to, że wreszcie, ponad pół roku po wyborach, doczekali się koalicji większościowej umożliwiającej PiS-owi przeprowadzanie w parlamencie własnych projektów ustaw, czyli zapewniającej pełnię sprawowania władzy (29%). Co czwarty respondent zadowolony z utworzenia tej koalicji oczekuje, że jej rządy doprowadzą do poprawy sytuacji w Polsce (24%) - w krajowej gospodarce lub tylko w ich branży (najwięcej deklarowanych nadziei dotyczyło poprawy sytuacji w rolnictwie). Dalsze 10% formułuje swoje nadzieje na poprawę nieco inaczej - silniej akcentując oczekiwanie zmiany, rozliczenia przeszłości, likwidacji korupcji lub zrealizowania sztandarowych projektów programowych PiS, takich jak np. powołanie Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Co siódmy badany (14%) jest zdania, że skoro partie tworzące nową koalicję się porozumiały, to należy im się jakiś kredyt zaufania - być może wspólnie uda się im zrobić coś pozytywnego i dobrego dla Polski. Kolejne 10% zadowolonych z utworzenia tej koalicji liczy na uspokojenie i ustabilizowanie sytuacji w kraju, a dalsze 3% cieszy się z zakończenia politycznego pata i uniknięcia przedterminowych wyborów. Jeśli chodzi o ocenę współkoalicjantów PiS, to można powiedzieć, że osoby, które pozytywnie przyjęły utworzenie tej koalicji, dużo częściej wiążą nadzieję z dojściem do władzy polityków Samoobrony (10%) niż LPR (1%).

		CBOS
Dlaczego utworzenie tego rządu Pana(ia) cieszy?	Pytanie „otwarte”	N=113
Bo powstał rząd, rząd większościowy, mogą (zaczną) rządzić, przegłosowywać ustawy		29%
Oczekiwania poprawy - ogólnie, poprawy sytuacji gospodarczej, także poprawy na wsi		24%
Chciały się porozumieć i wspólnie działać, może razem coś zrobią. Wszelkie odpowiedzi typu: zgoda buduje, niezgoda rujnuje		14%
Oczekiwania zmiany, zrobią porządek, powołają CBA, zlikwidują WSI, korupcję, chcą rozliczyć przeszłość komunistyczną itp.		10%
Ustabilizowanie sytuacji w kraju, to dobre dla kraju, będzie spokój		10%
Pozytywne opinie lub nadzieje związane z wejściem do koalicji Samoobrony lub Leppera. Odpowiedzi w rodzaju: może Samoobrona coś polepszy		10%
Bo uniknięto przedterminowych wyborów, skończono targi		3%
Pozytywne opinie o LPR		1%
Ogólnie wyrażane poparcie i wszelkie ogólniki		14%
Trudno powiedzieć		2%

Odsetki nie sumują się do 100. Badani mogli podawać różne powody swego zadowolenia

Dojście do władzy Samoobrony z jednej strony budzi duże nadzieje wśród zwolenników koalicji, jednak z drugiej strony jest jednym z głównych powodów do zmartwień dla osób niezadowolonych z nowego układu rządowego. Więcej niż co piąty ankietowany, którego martwi powołanie koalicji w tym składzie, wyraża obawy związane z wejściem do rządu przedstawicieli Samoobrony i personalnie Andrzeja Leppera (22%). Tylko nieco mniej osób (17%) jest zaniepokojonych także sprawowaniem władzy przez polityków LPR i powierzeniem stanowiska wicepremiera i ministra edukacji Romanowi Giertychowi. Na tym tle obawy wobec PiS można uznać za zupełnie niewielkie (3%).

Poza lękiem przed rządami polityków Samoobrony osobom sceptycznie nastawionym wobec nowego układu rządowego towarzyszą obawy o przyszłość Polski wynikające z braku zaufania i ogólnie krytycznego stosunku do tej koalicji (22%). Dalsze 3% ankietowanych wyraża swoje obawy konkretniej - boi się o stan ekonomiczny państwa pod rządami tej koalicji, czyli o budżet, wzrost gospodarczy, poziom inwestycji czy inflację. Część respondentów uważa, że ta koalicja jest tworem sztucznym, utworzonym na siłę, jedynie po to, by uzyskać większość w Sejmie. Zdaniem tej grupy ankietowanych, partnerów koalicji różni zbyt wiele w sferze programowej, by mogła ona sensownie rządzić (21%).

Wielu respondentów nie wierzy w szczerą intencję i motywację polityków lub partii politycznych tworzących tę koalicję. Wśród osób martwiących się utworzeniem koalicji PiS - Samoobrona - LPR dość liczna grupa (15%) wyraża przekonanie, że politykom, którzy weszli w jej skład, zależy tylko na własnych interesach politycznych - karierze osobistej lub popularności reprezentowanego przez nich ugrupowania. Co jedenasty ankietowany (9%) martwi się niskim - ich zdaniem - poziomem wykształcenia nowej elity rządzącej. W ich ocenie do władzy doszli obecnie ludzie niekompetentni, nieposiadający ani odpowiedniej wiedzy fachowej, ani doświadczenia w rządzeniu. Tyle samo badanych (9%) uważa, że nowy układ rządowy niczego nie zbuduje ani nie osiągnie ze względu na defekty charakterologiczne polityków - skłonność do konfliktów, politycznego zacietrzewienia, a także nadmierne ambicje osobiste, nieumiejętność ustępstw i osiągania kompromisu. Co czternasty respondent (7%) jest zdania, że do władzy doszli obecnie ludzie nieodpowiedzialni i niewiarygodni, którzy są skłonni wszystko obiecać, by zdobyć i utrzymać władzę. Pewną część ankietowanych (4%) martwi nadmierne - ich zdaniem - zideologizowanie partii tworzących koalicję, a także niekorzystny jej odbiór na forum międzynarodowym w związku z deklarowanym eurosceptycyzmem jej członków. Tyle samo osób (4%) krytykuje tę koalicję,

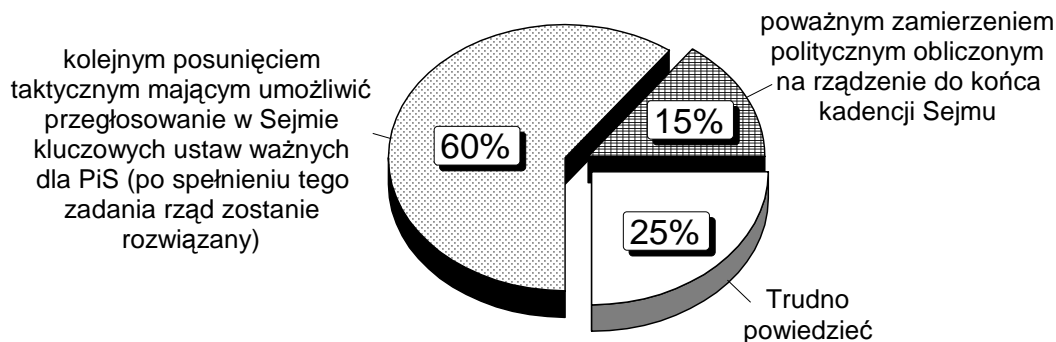
ponieważ uważa, że została ona zawarta wbrew woli wyborców głosujących na PiS. Koalicja rządowa obiecywana w kampanii wyborczej miała mieć zupełnie inny kształt.

		CBOS
Dlaczego utworzenie tego rządu Pana(ia) martwi?	Pytanie „otwarte”	N=350
	Obawy o przyszłość, o przyszłość Polski, stabilność polityczną. Ogólnie krytycznie o koalicji - bo nic dobrego nie zrobią, nie spodziewam się niczego dobrego, nie sprawdzą się	22%
	Brak zaufania i głosy sprzeciwu wobec Samoobrony lub Andrzeja Leppera	22%
	Brak wspólnego programu, niespójność (niezgodność) programowa. Trudno im się będzie porozumieć, nic wspólnie nie zdziałają, nie dogadają się	21%
	Brak zaufania i głosy sprzeciwu wobec LPR lub Romana Giertycha	17%
	Brak zaufania do motywacji polityków i partii wchodzących do koalicji: chcą tylko dorwać się do władzy, walczą o stołki. Nie mają na uwadze dobra kraju, tylko własne interesy itp. To wyłącznie politykierstwo	15%
	Bo do władzy doszli ludzie niekompetentni, mało wykształceni, bez doświadczenia, bez fachowców	9%
	Wady charakterologiczne: są konfliktowi, to krzykacze, pieniacze, kłóćą się zamiast zajmować się rządzeniem. Także: nie będą lojalni wobec siebie	9%
	Bo są niewiarygodni, nieodpowiedzialni, oszołomy, składają obietnice bez pokrycia	7%
	Ogólniki i uogólnione narzekania: bo źle się dzieje w Polsce, ludziom żyje się źle, to źle dla naszego kraju, idzie na gorsze	5%
	Bo to wbrew wyborcom, miało być inaczej, miała być koalicja PO-PiS. Inny układ sił byłby dobry dla Polski	4%
	Koalicja (rząd) jest zbyt prawicowa, zideologizowana, sklerykalizowana, mają zbyt skrajne poglądy. Także: są przeciw UE, wstyd na cały świat	4%
	Brak zaufania i głosy sprzeciwu wobec PiS lub braci Kaczyńskich	3%
	Obawy o stan ekonomiczny i gospodarczy państwa (budżet, wydatki, inwestycje, inflację, wzrost gospodarczy itp.). Również: obniży się poziom życia	3%
	Inne wypowiedzi krytyczne	4%
	Trudno powiedzieć	1%

Odsetki nie sumują się do 100. Badani mogli podawać różne powody swojego niezadowolenia

Większość ankietowanych traktuje trwałość nowej koalicji rządowej z daleko posuniętym sceptycyzmem. Doświadczenia polityczne ostatnich sześciu miesięcy skłaniają ich do przekonania, że zawarcie tej koalicji jest raczej kolejnym elementem gry politycznej prowadzonej przez PiS (60%) niż poważnym zamierzeniem politycznym obliczonym na rządzenie do końca kadencji obecnego parlamentu (15%).

RYS. 2. CZY W PANA(I) OCENIE NOWY RZĄD Z UDZIAŁEM PRZEDSTAWICIELI SAMOOBRONY I LPR JEST:

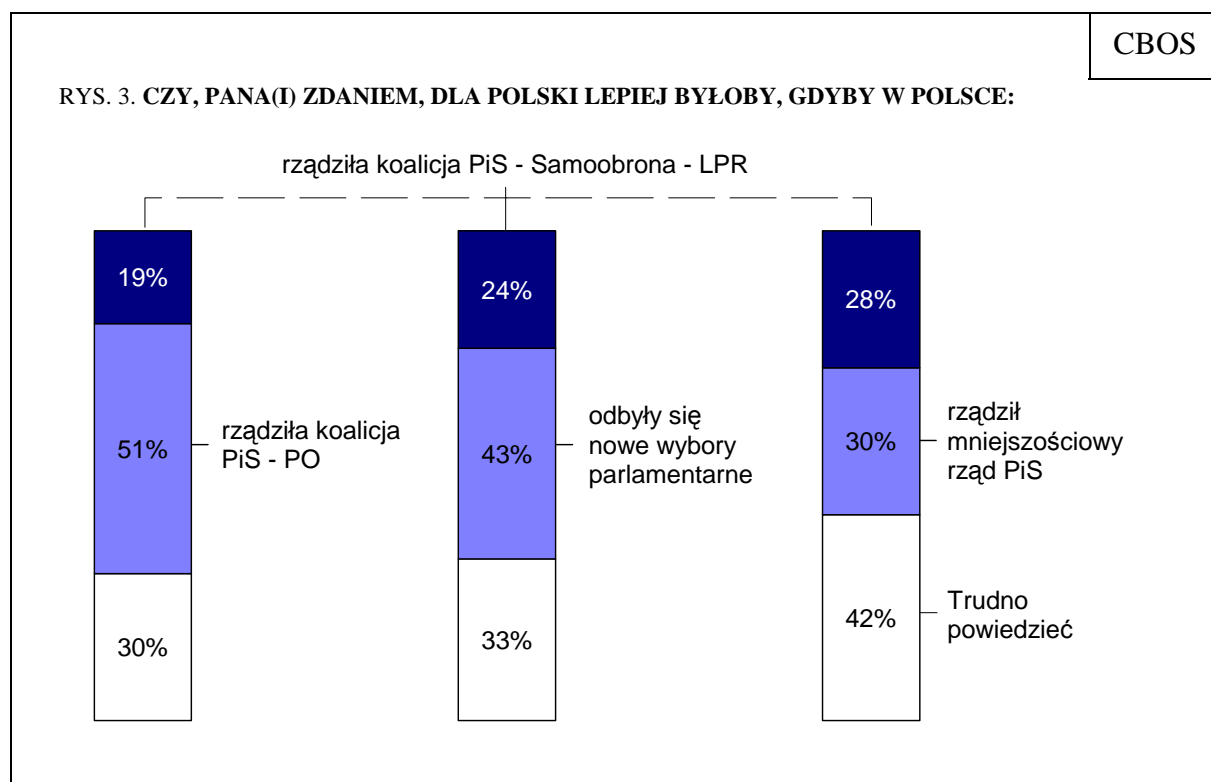
W powagę tego przedsięwzięcia politycznego i trwałość koalicji w największym stopniu wierzą zwolennicy Samoobrony. Nieco mniej zdecydowanie są o tym przekonani także wyborcy PiS. Natomiast sympatycy LPR pośrednio powątpiewają, że ta koalicja zdoła się utrzymać do końca kadencji obecnego parlamentu. O tym, że jest to kolejna taktyczna zagrywka ze strony PiS, najbardziej są przekonani zwolennicy partii opozycyjnych - PO oraz lewicy: SLD wraz z SdPI i UP.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy w Pana(i) ocenie nowy rząd z udziałem przedstawicieli Samoobrony i LPR jest:		
	poważnym zamierzeniem politycznym obliczonym na rządzenie do końca kadencji Sejmu	posunięciem taktycznym mającym umożliwić przegłosowanie w Sejmie kluczowych ustaw ważnych dla PiS (po spełnieniu tego zadania rząd zostanie rozwiązany)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Samoobrona	47	25	28
PiS	43	36	21
PSL*	33	49	18
LPR*	31	43	26
SLD+SdPI+UP	6	87	7
PO	6	89	4
Niezdecydowani	12	35	53
Nie głosujący	9	62	29

* Deklaracje zwolenników tych partii należy interpretować z ostrożnością ze względu na ich niskie odsetki w badanej próbie

Zdaniem połowy ankietowanych (51%), lepszym rozwiązaniem niż powołanie koalicji PiS - Samoobrona - LPR byłoby dla Polski utworzenie zapowiadanego przed wyborami wspólnego rządu PiS i PO. Tylko niespełna co piąty respondent (19%) uważa, że przyjęte obecnie rozwiązanie jest lepsze dla kraju. Wśród badanych przeważają także osoby twierdzące, że lepszym wyjściem byłyby przedterminowe wybory niż dopuszczenie do władzy polityków z Samoobrony i LPR (43%). Odmienne zdanie na ten temat ma niespełna co czwarty ankietowany (24%). Najwięcej kontrowersji wywołał wybór między kontynuacją dotychczasowego stanu rzeczy - czyli funkcjonowaniem mniejszościowego rządu PiS (takie rozwiązanie wolałoby 30% respondentów) - a utworzeniem koalicji większościowej w jej obecnym kształcie (takie rozwiązanie popiera 28% badanych).

W polskim społeczeństwie koalicja rządowa PiS-u z Samoobroną i LPR wzbudza wiele obaw, a wizja sprawowania przez nią władzy częściej przysparza zmartwień, niż napawa optymizmem. Szczególne emocje budzi udział w tej koalicji przedstawicieli Samoobrony i personalnie - Andrzeja Leppera. Zwolennicy tej partii widzą w tym polityku

męża opatrnościowego, który doprowadzi do poprawy sytuacji w kraju, jednak dużo liczniejsi przeciwnicy obawiają się skutków oddania władzy kierowanemu przez niego ugrupowaniu. Osoby zadowolone z nowej koalicji wiążą znacznie mniejsze nadzieje z LPR, natomiast wśród niezadowolonych obawy przed udziałem w rządach polityków tego ugrupowania są tylko nieco mniejsze niż w przypadku Samoobrony. Polacy nie uważają przyjętego przez przywódców PiS rozwiązania problemów funkcjonowania rządu za najlepsze z możliwych. Woleliby, żeby zamiast tworzyć koalicję z Samoobroną i LPR liderzy PiS zrealizowali przedwyborcze obietnice i rządili razem z PO. Przeważają także osoby twierdzące, że dla Polski lepsze byłyby przedterminowe wybory niż rządy koalicji w obecnym składzie. Podzielone są jedynie głosy na temat tego, czy należało przedłużyć funkcjonowanie rządu mniejszościowego, czy też doprowadzić do powołania obecnej koalicji. Większość ankietowanych nie wierzy, że nowy układ władzy zdoła przetrwać do końca kadencji obecnego parlamentu, gdyż traktuje jego powołanie raczej jako kolejny manewr polityczny.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy utworzenie rządu koalicji PiS - Samoobrona - LPR cieszy Pana(ia),
martwi czy też jest Panu(i) obojętne?

(%)

	Cieszy	Jest mi to obojętne	Martwi	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	43	36	9	990
Płeć					
Mężczyźni	15	40	38	8	471
Kobiety	9	46	34	11	519
Wiek					
18-24 lat	5	55	34	7	146
25-34	6	44	41	8	182
35-44	8	43	40	8	166
45-54	15	36	44	6	179
55-64	18	38	33	12	140
65 lat i więcej	17	44	22	17	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	48	23	13	366
Miasto do 20 tys.	6	58	26	9	135
20-100 tys.	10	35	44	10	201
101-500 tys.	9	37	47	7	171
501 tys.i więcej mieszk.	8	33	56	3	117
Wykształcenie					
Podstawowe	18	49	16	18	286
Zasadnicze zawodowe	11	47	33	9	253
Średnie	8	41	46	6	344
Wyższe	7	24	64	4	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	21	72	1	65
Prac.umysł.niż.szczebla	2	40	50	8	94
Pracownicy fiz.- umysł.	8	52	36	5	91
Robotnicy wykwalifikowani	15	39	39	7	104
Robotnicy niewykwalifik.	22	47	16	15	37
Rolnicy	25	47	12	16	53
Pracujący na własny rach.	9	30	56	5	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	5	35	53	7	136
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	14	41	42	3	80
sekt. pryw. poza rolnict.	8	37	49	6	193
prywatnym gosp. rolnym	23	47	12	18	54
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	13	48	31	7	115
301-500	16	46	29	8	147
501-900	13	47	30	11	213
901-1200	11	38	46	5	112
Powyżej 1200 zł	6	24	67	2	76
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	47	27	12	276
Średnie	11	43	36	10	464
Dobre	10	39	45	6	250
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	56	21	7	72
Raz w tygodniu	14	43	32	11	477
1-2 razy w miesiącu	8	52	31	9	160
Kilka razy w roku	9	40	45	7	196
W ogóle nie uczestniczy	9	26	53	12	84
Poglądy polityczne					
Lewica	6	38	53	3	140
Centrum	8	42	45	5	266
Prawica	21	37	37	5	334
Trudno powiedzieć	6	55	14	26	249

Tabela 2. Czy w Pana(i) ocenie nowy rząd z udziałem przedstawicieli Samoobrony i LPR jest: 1 - poważnym zamierzeniem politycznym obliczonym na rządzenie do końca kadencji Sejmu; 2 - kolejnym posunięciem taktycznym mającym umożliwić przegłosowanie w Sejmie kluczowych ustaw ważnych dla PiS (po spełnieniu tego zadania rząd zostanie rozwiązany)

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	60	25	990
Płeć				
Mężczyźni	17	65	17	471
Kobiety	14	56	31	519
Wiek				
18-24 lat	9	74	17	146
25-34	12	64	23	182
35-44	13	69	18	166
45-54	18	62	21	179
55-64	19	55	26	140
65 lat i więcej	21	40	39	177
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	48	32	366
Miasto do 20 tys.	10	58	32	135
20-100 tys.	12	72	17	201
101-500 tys.	12	69	19	171
501 tys.i więcej mieszk.	18	69	13	117
Wykształcenie				
Podstawowe	21	37	42	286
Zasadnicze zawodowe	17	59	24	253
Średnie	11	75	14	344
Wyższe	10	80	10	108
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	9	85	7	65
Prac.umysł.niż.szczebła	8	76	16	94
Pracownicy fiz.- umysł.	12	74	15	91
Robotnicy wykwalifikowani	21	63	16	104
Robotnicy niewykwalifik.	23	51	26	37
Rolnicy	24	45	31	53
Pracujący na własny rach.	17	78	5	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	9	76	16	136
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	16	74	9	80
sekt. pryw. poza rolnict.	14	71	15	193
prywatnym gosp. rolnym	28	45	27	54
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	15	59	26	115
301-500	16	59	25	147
501-900	17	57	26	213
901-1200	19	68	12	112
Powyżej 1200 zł	11	81	7	76
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	53	28	276
Średnie	14	59	27	464
Dobre	14	72	14	250
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	45	30	72
Raz w tygodniu	17	58	25	477
1-2 razy w miesiącu	15	63	23	160
Kilka razy w roku	12	66	22	196
W ogóle nie uczestniczy	7	69	24	84
Poglądy polityczne				
Lewica	8	86	5	140
Centrum	11	74	16	266
Prawica	25	60	15	334
Trudno powiedzieć	11	32	57	249